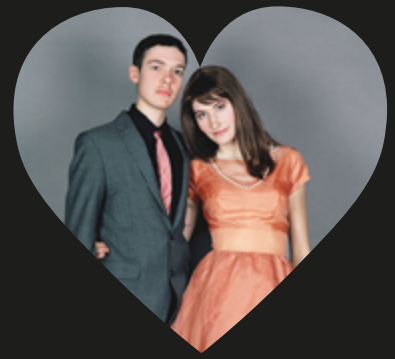

M/V/X: WAT ZEGT EEN FOTO?

VAKKEN:

Deze methodiek kan onder andere gebruikt worden in talige (Nederlands, Engels, ...) en muzische vakken.

DOELEN:

- Met behulp van de foto's van JJ Levine voorbeelden geven van houdingen, kledij en andere elementen die in onze samenleving op dit moment doorgaans als typisch mannelijk of vrouwelijk worden beschouwd.
- Inzien dat deze elementen niet enkel aan biologische verschillen tussen de geslachten zijn toe te schrijven.

MATERIALEN:

- Fotoreeksen Switch en Alone Time, te bekijken op www.jjlevine.com

VERLOOP:

1: BIJZONDERE FOTO'S.

Laat je leerlingen in groepjes wat foto's bekijken van de fotoreeksen Switch en Alone Time van JJ Levine (te vinden op www.jjlevine.com). Geef hierbij als enige vraag: "Wat is er bijzonder aan deze foto's?"

Alone time en Switch

In beide fotoreeksen laat de fotograaf mensen doorgaan voor zowel 'stereotiepe' vrouw als man, door onder andere te spelen met kledij, een andere lichaamshouding, een pruik en wat make-up. In Alone Time staat op elke foto twee keer dezelfde persoon, een keer als 'man' en een keer als 'vrouw'. In switch maakt Levine twee foto's van hetzelfde koppel, maar draait daarbij de man/vrouw-rol om. De kunstenaar werkt daarvoor met een grote diversiteit aan koppels (man/vrouw, man/man, vrouw/vrouw, queer/queer, ...). In deze fotoreeks zijn de voe-

ten van de mensen niet te zien. De persoon die de man moet voorstellen, staat meestal op een bankje om groter te lijken.

In beide reeksen is het concept op de ene foto al wat makkelijker te ontdekken dan op een andere. Door eventueel je selectie van foto's aan te passen, kan je de moeilijkheidsgraad van de opdracht variëren.

2: BESCHOUWEN.

De antwoorden van je leerlingen geven mogelijk al allerlei kansen om het te hebben over man/vrouw-rollenpatronen. Leid het gesprek zo dat je leerlingen hun denken hierover in vraag stellen, door zelf te zorgen voor (verder) prikkelende vragen.

Van zodra ze bekend zijn met het concept van de foto's, zullen veel leerlingen uit zichzelf op zoek gaan naar een antwoord op de vraag: 'Is dit nu een man of een vrouw?' Dit is oké, maar antwoorden zijn er niet: we het weten niet. Veel

interessanter is telkens de vraag: hoe heeft de kunstenaar/fotograaf er voor gezorgd dat wij een persoon zien als man of vrouw? Op deze manier kunnen lijstjes mannelijke en vrouwelijke stereotypen gemaakt worden, steeds benadrukkend dat het gaat om bewuste manipulaties van de kunstenaar. Het gaat dus om lijstjes met elementen die ervoor zorgen dat we iemand als man of vrouw zien en slechts in zeer beperkte mate om 'aangeboren' of 'natuurlijke' zaken.

Opgelet: Het is de bedoeling man/vrouw-stereotypen in vraag te stellen, niet ze te bevestigen of ideaalbeelden te creëren. Het gaat erom dat leerlingen komen tot het inzicht dat een deel van wat we als typisch (biologisch) mannelijk of vrouwelijk beschouwen, eigenlijk culturele normen en sociale afspraken zijn (en bijgevolg veranderlijk).

3. KENNISMAKEN MET EEN KUNSTENAAR.

Indien je dit relevant lijkt, kan je de leerlingen meer te weten laten komen over de kunstenaar. Dit verdiept het begrip van de foto's.

Een uitgebreid artikel over Levine, die zichzelf als transgender en queer definieert, vind je hier (Engels): sophmoet.wordpress.com/2014/03/17/jj-levine/

4A. CREËREN MET TAAL.

Wat Levine doet met beeld, kan ook met taal. Je kan je leerlingen als uitdaging geven een tekst te schrijven waarbij je als lezer niet weet wat het geslacht van de personages is. Hierbij kan gedacht worden aan verschillende zaken: talige (voornaamwoorden, naamkeuze, ...) maar ook inhoudelijke (een combinatie van eigenschappen, reacties, uitspraken,...). Zowel het schrijven van een volledig nieuwe tekst als het herwerken van een bestaande tekst behoren tot de mogelijkheden.

4B. CREËREN MET BEELD.

De leerlingen kunnen foto's maken, gebaseerd op het werk van Levine. Een mogelijkheid is zelf foto's maken volgens het concept van Switch en/of Alone time. Hierbij kan je telkens enkele leerlingen model laten zijn en andere commentaar en aanwijzingen laten geven tijdens de fotoshoot.

Je kan de leerlingen ook een stuk vrijer laten. Mogelijk voorzie je enkel attributen (of laat je die meebrengen) die we vrij standaard als mannelijk of vrouwelijk beschouwen en laat je de leerlingen vrij in wat ze hiermee doen. Je kan de leerlingen ook zelf een fotoconcept laten bedenken waarbij ons 'klassieke' m/v-denken in vraag wordt gesteld.

TIP: Welke verwerking je ook kiest, dwing nooit een jongen om meisjeskleden aan te trekken of omgekeerd. Voor sommige leerlingen is dit een brug te ver en creëer je enkel afkeer van het onderwerp in plaats van betrokkenheid.

TIP: Misschien komt in deze les spontaan aan bod (of stuur jij hierop aan) dat er ook mensen zijn die noch man, noch vrouw zijn of zich als geen van beide definiëren. Dan hebben we het over personen met een intersekseconditie en/of transgender personen. Wil je dit onderwerp verdiepen, dan vind je hiervoor materiaal in de les 'LGBTQIA: Wat is dat allemaal?' op www.schooluitdekast.be.